

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ В ЄС»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 Публічне управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 Публічне управління та адміністрування
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Біла Церква – 2021

«Публічне врядування в ЄС». Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, другий (магістерський) рівень вищої освіти / Укладачі: І.О. Дегтярьова, С. П. Поліщук. Біла Церква: БНАУ, 2021. 23 с.

**Розробник: І.О. Дегтярьова, д-р наук з держ. управління, професор,
С. П. Поліщук, канд. екон. наук**

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
(Протокол № 1 від 27.08.2021 р.)

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування
та міжнародної економіки
д-р екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»
д-р екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

Голова науково-методичної комісії
д-р екон. наук, професор І.М. Паска

© БНАУ, 2021

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ В ЄС»	8
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	9
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
7.1. Лекції	10
7.2. Практичні заняття	13
7.3. Самостійна робота	16
7.4. Індивідуальна робота	18
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	20
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	20
10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	21
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	21
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	22
13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2021–2022 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Публічне врядування в ЄС» для денної форми навчання виділено всього 150 академічних годин (5 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 64 години (лекції – 32, практичні заняття – 32), самостійна робота студентів – 86 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
Загальна кількість академічних годин – 150		<i>Лекції</i>	
		32 год	6 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		32 год	6 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		86 год	138 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни «Публічне врядування в ЄС» є набуття здобувачами вищої освіти системних знань та вмінь щодо прийняття управлінських рішень у сфері публічного управління та адміністрування з урахуванням європейського досвіду публічного врядування.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Публічне врядування в ЄС» базується на знаннях таких дисциплін, як «Основи публічного управління та адміністрування», вивченої за ОПП бакалаврського рівня та «Механізми публічного управління та адміністрування», «Ділова іноземна мова», «Національна безпека», вивчених в першому семестрі даної ОПП.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна:

Проведення досліджень та розроблення управлінських рішень у сфері публічного управління та адміністрування з урахуванням європейського досвіду публічного врядування.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативноправових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

4.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни «Публічне врядування в ЄС»
РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.	РН 1.1. Знати процеси формування та прийняття управлінських рішень з урахуванням європейського досвіду публічного врядування, процесів децентралізації ЄС та впроваджувати їх в практичну діяльність при виконанні службових обов'язків. РН 1.2. Уміти налагоджувати співробітництво в процесі реалізації функцій, законів та принципів public governance. РН 1.3. Знати європейські підходи до оцінювання публічного управління територіями на основі критеріїв good governance та уміти застосовувати їх у вітчизняних реаліях.
РН 02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.	РН 02.1. Уміти вирішувати складні задачі публічного управління та адміністрування через активне застосування технологій public governance. РН 02.2. Уміти здійснювати оцінку політико-правових документів та програм, використовуючи методи економічного та управлінського аналізу.
РН 05. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.	РН 05.1 Уміти розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування на різних рівнях публічного врядування, використовуючи досвід ЄС.
РН 07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.	7.1. Уміння розробляти стратегічні документи щодо розвитку соціально-економічних систем на центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях з урахуванням кращих практик ЄС.
РН 10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців широкого загалу результати їх діяльності.	РН 10.1. Уміти представляти органи місцевого самоврядування у відносинах з іншими державними органами та громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними через використання елементів концепцій new public management і public governance. РН 10.2. Уміння виконувати функціональні обов'язки

	в рамках виконання завдань публічного адміністрування через співробітництво та соціальну взаємодію на засадах сталості за прикладом ЄС.
РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні в законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.	РН 11.1 Уміти приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції в процесі здійснення публічного врядування. РН 11.2. Уміти оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень щодо адаптації європейських стандартів публічного врядування до місцевих умов.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ В ЄС»

*Змістовий модуль 1. Історичний огляд процесу європейської інтеграції.
Формування інституційної системи Європейського Союзу.*

1. Європейська інтеграція як основа демократії та управління в ЄС.
2. Еволюційні етапи розвитку Європейського Союзу та інституційні вдосконалення.
3. Право ЄС у системі публічного управління.
4. Структура управління в ЄС та основні європейські інституції.
5. Європейська політика згуртування: сутність та еволюція.

*Змістовий модуль 2. Механізми реалізації та адміністрування політик
ЄС.*

1. Особливості й стандарти європейського врядування.
2. Спільні політики Європейського Союзу.
3. Європейський досвід управління персоналом в органах публічної влади в умовах децентралізації.

*Змістовний модуль 3. Особливості публічної політики та врядування ЄС,
напрями співробітництва з Україною.*

1. Децентралізація в системі публічної влади: досвід європейських держав та перспективи України.
2. Становлення та розвиток ЄС у сфері освіти та охорони навколишнього середовища.
3. Міграційна політика ЄС: виклики та наслідки для України.
4. Адаптація вітчизняного публічного управління до європейських стандартів.
5. Напрями співробітництва та підтримки ЄС.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		Л	П	Інд	СРС		л	п	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Історичний огляд процесу європейської інтеграції. Формування інституційної системи Європейського Союзу.										
Тема 1.1	8	2	2		4	12	2			10
Тема 1.2	9	2	2		5	12		2		10
Тема 1.3.	9	2	2		5	10				10
Тема 1.4.	12	4	2	1	5	10				10
Тема 1.5.	9	2	2		5	10				10
Разом за ЗМ 1	47	12	10	1	24	54	2	2		50
Змістовний модуль 2. Механізми реалізації та адміністрування політик ЄС										
Тема 2.1	12	4	2		6	12	2			10
Тема 2.2	12	2	2		8	12		2		10
Тема 2.3	14	2	4	1	7	10				10
Разом за ЗМ 2	38	8	8	1	21	34	2	2		30
Змістовний модуль 3. Особливості публічної політики та врядування ЄС, напрями співробітництва з Україною.										
Тема 3.1	12	2	2		8	14	2			12
Тема 3.2	12	2	2		8	14		2		12
Тема 3.3	12	2	2	1	7	12				12
Тема 3.4	14	2	4	1	7	12				12
Тема 3.5	15	4	4		7	10				10
Разом за ЗМ 3	65	12	14	2	37	62				58
Всього годин	150	32	32	4	82	150	6	6		138

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, Інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Історичний огляд процесу європейської інтеграції. Формування інституційної системи Європейського Союзу.</i>	
<i>Тема 1. Європейська інтеграція як основа демократії та управління в ЄС.</i> Поняття інтеграції. Інтеграція та співробітництво. Об'єктивні та суб'єктивні передумови інтеграційних процесів. Розвиток інтеграційних процесів в контексті глобалізації. Інтеграція як спосіб подолання конфліктності на європейському контенті. Причини європейської інтеграції та її етапи. Розвиток інтеграційних процесів в контексті глобалізації. Інтеграція як спосіб подолання конфліктності на європейському контенті. Етапи економічної інтеграції та поширення інтеграційних процесів. Основні підходи щодо пояснення інтеграційних процесів.	2
<i>Тема 2. Еволюційні етапи розвитку Європейського Союзу та інституційні вдосконалення.</i> Етапи європейської інтеграції. Історична ретроспектива ідей європейської єдності. Етапи європейської інтеграції. Коротка історія ЄС: фази європейської інтеграції. Підґрунтя, засади та історія формування ЄС. Визначальні етапи європейської інтеграції. Зв'язок визначальних етапів та подій в історії європейської інтеграції з визначальними подіями світової історії, політики, особливостями міжнародних відносин.	2
<i>Тема 3. Право ЄС у системі публічного управління.</i> Право Європейського Союзу як автономна правова система, принципи. Принципи субсидіарності та пропорційності в праві ЄС. Термінологічне словосполучення "право ЄС як правова система sui generis". Співвідношення права ЄС та права держав-членів ЄС. Вторинне законодавство ЄС. Основні процедури ухвалення рішень: звичайна законодавча процедура (ordinary legislative procedure), процедура консультації (consultation procedure), процедура погодження (assent procedure), процедура співпраці (cooperation procedure). Спільні правові документи: директиви, акти, постанови, рекомендації, думки. Зелені книги. Білі книги. Правове співробітництво (гармонізація правових систем країн-членів та внутрішньої політики) - третя опора ЄС. Стовпи ЄС. Acquis Communautaire. Спільний ринок.	2

<i>Тема 4. Структура управління в ЄС та основні європейські інституції.</i> Інституційна система ЄС: характерні особливості. Інститути європейських спільнот та ЄС як організаційне втілення інтеграційних процесів та механізми узгодження інтересів та вироблення спільних політик. Структура, повноваження, принципи формування та функції сучасних інститутів ЄС. Наднаціональність інститутів ЄС.	4
<i>Тема 5. Європейська політика згуртування: сутність та еволюція.</i> Еволюція політики згуртування ЄС. Регіональна політика ЄС як відповідь на виклики європейської інтеграції. Приоритети згуртування. Інвестиційні пріоритети політик и згуртування та регіонального розвитку ЄС. Правова основа Європейської політики згуртування, механізми реалізації. Об'єднання континенту. Кандидати на вступ. Західнобалканські країни та Ісландія. Умови членства в ЄС та процес вступу. Правові критерії. «Копенгагенські критерії». Процес приєднання до ЄС.	2
Разом за змістовий модуль 1	12
<i>Змістовний модуль 2. Механізми реалізації та адміністрування політик ЄС</i>	
<i>Тема 6. Особливості і стандарти європейського врядування.</i> Відмінності врядування та управління. Причини виникнення європейського врядування. Характерні риси європейського врядування. Учасники (суб'єкти) європейського врядування. Відносини координації та відносинами субординації. Актуальність дослідження системи європейського врядування для сучасного стану розвитку України. Європейський адміністративний простір. Стандарти в державно-управлінській діяльності. Правила взаємодії в системі європейського врядування. Правила взаємодії урядовців, посадовців, державних службовців середньої та вищої ланки в системі державного управління України. Стандарти європейського врядування як складові Європейського адміністративного простору.	4
<i>Тема 7. Спільні політики ЄС.</i> Класифікація спільних політик ЄС. Принципи взаємодії між національним та наднаціональним рівнями ЄС у процесі розробки та реалізації спільних політик. Зміст та особливості спільних політик ЄС. Можливість участі України у спільних політиках ЄС. Типи спільних політик: базові та вторинні; горизонтальні й секторальні (галузеві). Зона вільної торгівлі; митний союз; єдиний внутрішній ринок; економічний та валютний союз. Бюджет ЄС. Спільна торговельна політика ЄС. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ/EFTA). Європейський економічний простір (СЄП/ЕЕА). Шенгенська зона.	2

<i>Тема 8. Європейський досвід управління персоналом в органах публічної влади в умовах децентралізації.</i> Загальноєвропейський досвід публічного управління. Європейський інститут державного управління (EIPA). Міжнародний досвід управління персоналом на публічній службі на країн ЄС. Світові тенденції розвитку hr менеджменту в органах публічної влади. Сучасні тенденції визначення статусу публічного службовця. Міжнародний досвід підбору персоналу на публічну службу. Міжнародні аспекти проходження публічної служби. Європейські стандарти відповідальності державних службовців. Тенденції в галузі підготовки фахівців публічної служби. Вплив світових тенденцій на розвиток публічної служби в Україні. Використання зарубіжного інструментарію ефективного управління в умовах децентралізації. Європейська стратегія інноваційного та доброго врядування. Професійна етика у сфері місцевого самоврядування. Соціальні гарантії державних службовців європейських країн.	2
Разом за змістовий модуль 2	8
<i>Модуль 3. Особливості публічної політики та врядування ЄС, напрями співробітництва з Україною.</i>	
<i>Тема 9. Децентралізація в системі публічної влади: досвід європейських держав та перспективи України.</i> Моделі державного управління та місцевого самоврядування в країнах ЄС. Якість державного управління як складова нового підходу Європейської Комісії "Спочатку основи". Аналіз світових моделей децентралізованого управління. Концепції децентралізації управління. Європейські моделі децентралізованого управління. Місцеве самоврядування як децентралізована форма управління. Європейська хартія місцевого самоврядування.	2
<i>Тема 10. Становлення та розвиток ЄС у сфері освіти та охорони навколишнього середовища.</i> Історичний розвиток та формування екологічної політики. Європейське право навколишнього середовища. Політика ЄС у сфері захисту. Система органів управління.	2
<i>Тема 11. Міграційна політика ЄС: виклики та наслідки для України.</i> Загальна характеристика міграційних процесів. Основні міжнародні стандарти захисту прав трудових мігрантів. Конвенція ООН про працівників-мігрантів. Конвенції Міжнародної організації праці. Особливості захисту прав незаконних мігрантів. Регіональні нормативно-правові інструменти. Міжнародні стандарти прав людини. Особливості міжнародних та європейських стандартів захисту прав	2

людини. Засновницькі договори Європейського Союзу та інші правові акти щодо захисту прав людини	
<i>Тема 12. Адаптація вітчизняного публічного управління до європейських стандартів</i> Адміністративна та муніципальна реформи. Система органів влади в Україні. Концепція адміністративної реформи в Україні. Потреба зміни адміністративно-територіального устрою. Централізація та децентралізація влади. Регіональна політика. Розмежування політичного та адміністративного управління. Реформа державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Судова реформа. Напрями реалізації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС. Відповідність критеріям членства в Євросоюзі. Перспективи подальшої євроінтеграції. Впровадження європейських стандартів.	2
<i>Тема 13. Напрями співробітництва та підтримки ЄС.</i> Залучення допомоги ЄС в рамках інструментів інституціональної розбудови Twinning і TAIEХ. Співробітництво з програмою SIGMA. Модель досконалості Європейського фонду управління якістю (EFQM). Проект EU4PAR. Цифрові стратегії та інтеграція до єдиного цифрового ринку ЄС. Стратегічні цілі цифрового розвитку, стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року. Дослідження європейської політики «Глобальна економіка у 2030 р. Тренди та стратегії для Європи». «Проект Європа 2030. Виклики та можливості».	4
Разом за змістовий модуль 3	12
Всього	32

7.2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

<i>Теми та зміст заняття</i>	К-ть годин
<i>Тема 1. Визначальні чинники європейської інтеграції.</i> Причини європейської інтеграції. Перші речники європейської інтеграції. Розвиток процесів європейської інтеграції після Другої світової війни. Перші Європейські Спільноти: підстави створення, цілі, засади діяльності, інституційна специфіка. Європейський Союз після Маастрихту. Сучасний стан розвитку ЄС.	2
<i>Тема 2. Політико-правові основи функціонування Європейського Союзу.</i> План Шумана (1948) та початок європейської економічної інтеграції (Організація європейського економічного співробітництва, Європейський платіжний союз). Паризький договір 1951 р. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Договір про створення Європейського	2

економічного співтовариства (Римський договір 1957р.). Єдиний Європейський Акт 1986 р. Договір про Європейський Союз (Маастрихтський договір 1992 р.). Роль Амстердамського договору (1997 р.) в еволюції ЄС. Ніщський договір 2001 р.: значення та зміст. Хартія Європейського Союзу про основні права (2000 р.): причини прийняття, структура, зміст. Договір про Конституцію для Європи. Причини неуведення його в дію. Лісабонський договір 2007 р.	
<i>Тема 3. Право ЄС у системі публічного управління.</i> Співвідношення права ЄС та права держав-членів ЄС. Вторинне законодавство ЄС. Спільні правові документи: директиви, акти, постанови, рекомендації, думки. Зелені книги. Білі книги. Стовпи ЄС. <i>Acquis Communautaire</i>. Спільний ринок. Установчі договори в правовій системі ЄС. Проблема Конституції для Європи	2
<i>Тема 4. Європейські інститути.</i> Рада Європи, Європейський парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська комісія, Європейський суд з прав людини, Рахункова палата, Європейський економічний і соціальний комітети, Регіональний комітет, Європейський інвестиційний банк, Європейський центральний банк, Європейський Омбудсман. Європейські агентства, їх функції в управлінні ЄС. Структурні фонди ЄС.	2
<i>Тема 5. Європеїзація у творенні європейського врядування.</i> Стандарти європейського врядування. Застосування інструментів оцінювання інституційного розвитку (CAF єдині рамки оцінювання для організацій державного сектору, Шкала координації Меткафа, бенчмаркінг) з метою сприяння розвитку державного сектору України. Глобалізація, демократизація, перехід до ринкової економіки та європейська інтеграція як фактори змін у системі державного управління. Інструменти міжнародного права як стандарти належного врядування. Міжнародні договори, конвенції, до яких приєдналася Україна.	2
<i>Тема 6. Європейська політика згуртування. Політика ЄС щодо розширення.</i> Еволюція Європейської політики згуртування: від регіональної політики до політики згуртування. Правова основа Європейської політики згуртування, механізми реалізації.	2
<i>Тема 7. Механізми та інструменти регіонального розвитку ЄС.</i> Сутність, форми та завдання моніторингу регіонального розвитку в ЄС. Складові креативної економіки ЄС. Еволюція інструментів регіонального розвитку. Політика сталого розвитку сільських територій.	2

<i>Тема 8. Європейський досвід управління персоналом в органах публічної влади в умовах децентралізації.</i> Європейський інститут державного управління (EIPA). Міжнародний досвід управління персоналом на публічній службі на країн ЄС. Міжнародний досвід підбору персоналу на публічну службу. Європейські стандарти відповідальності державних службовців. Тенденції в галузі підготовки фахівців публічної служби. Вплив світових тенденцій на розвиток публічної служби в Україні. Використання зарубіжного інструментарію ефективного управління в умовах децентралізації.	4
<i>Тема 9. Тенденції децентралізації управління в країнах ЄС.</i> Тенденції децентралізації управління в країнах Італії, Франції та Великобританії. Італійська модель децентралізації державного управління і місцевого самоврядування. Особливості Французької моделі децентралізації управління. Тенденції децентралізації управління в Великобританії.	2
<i>Тема 10. Становлення та розвиток ЄС у сфері освіти та охорони навколишнього середовища.</i> Історичний розвиток та формування екологічної політики. Європейське право навколишнього середовища. Політика ЄС у сфері захисту. Система органів управління.	2
<i>Тема 11. Міграційна політика ЄС: виклики та уроки для України</i> Конвенція ООН про працівників-мігрантів. Конвенції Міжнародної організації праці. Особливості захисту прав незаконних мігрантів. Регіональні нормативно-правові інструменти. Міжнародні стандарти прав людини. Особливості міжнародних та європейських стандартів захисту прав людини. Засновницькі договори Європейського Союзу та інші правові акти щодо захисту прав людини.	2
<i>Тема 12. Адаптація вітчизняного публічного управління до європейських стандартів</i> Система органів влади в Україні. Концепція адміністративної реформи в Україні. Потреба зміни адміністративно-територіального устрою. Централізація та децентралізація влади. Регіональна політика. Розмежування політичного та адміністративного управління. Реформа державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Судова реформа. Напрями реалізації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС. Відповідність критеріям членства в Євросоюзі. Перспективи подальшої євроінтеграції. Впровадження європейських стандартів.	4

<i>Тема 13. Напрями співробітництва та підтримки ЄС.</i> Залучення допомоги ЄС в рамках інструментів інституціональної розбудови Twinning і TAIEХ. Співробітництво з програмою SIGMA. Модель досконалості Європейського фонду управління якістю (EFQM). Проект EU4PAR. Цифрові стратегії та інтеграція до єдиного цифрового ринку ЄС. Стратегічні цілі цифрового розвитку, стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року. Дослідження європейської політики «Глобальна економіка у 2030 р. Тренди та стратегії для Європи». «Проект Європа 2030. Виклики та можливості».	4
<i>Всього годин</i>	32

7.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Теми для самостійного опрацювання	К-ть годин
<i>Тема 1. Європейська інтеграція як основа демократії та управління в ЄС.</i> Розвиток інтеграційних процесів в контексті глобалізації. Інтеграція як спосіб подолання конфліктності на європейському контенті. Етапи економічної інтеграції та поширення інтеграційних процесів. Основні підходи щодо пояснення інтеграційних процесів.	4
<i>Тема 2. Еволюційні етапи розвитку Європейського Союзу та інституційні вдосконалення.</i> Визначальні етапи європейської інтеграції. Зв'язок визначальних етапів та подій в історії європейської інтеграції з визначальними подіями світової історії, політики, особливостями міжнародних відносин.	5
<i>Тема 3. Право ЄС у системі публічного управління.</i> Спільні правові документи: директиви, акти, постанови, рекомендації, думки. Зелені книги. Білі книги. Правове співробітництво (гармонізація правових систем країн-членів та внутрішньої політики) - третя опора ЄС. Стовпи ЄС. Acquis Communautaire. Спільний ринок. Шенгенська зона.	5
<i>Тема 4. Структура управління в ЄС та основні європейські інституції.</i> Інституційна система ЄС: характерні особливості. Інститути європейських спільнот та ЄС як організаційне втілення інтеграційних процесів та механізми узгодження інтересів та вироблення спільних політик. Структура, повноваження, принципи формування та функції сучасних інститутів ЄС. Наднаціональність інститутів ЄС.	6
<i>Тема 5. Європейська політика згуртування: сутність та еволюція.</i> Еволюція політики згуртування ЄС. Кандидати на вступ. Західнобалканські країни та Ісландія. Умови членства в ЄС та процес	5

вступу. Правові критерії. «Копенгагенські критерії». Процес приєднання до ЄС.	
<i>Тема 6. Особливості і стандарти європейського врядування.</i> Європейський адміністративний простір. Стандарти в державно-управлінській діяльності. Правила взаємодії в системі європейського врядування. Правила взаємодії урядовців, посадовців, державних службовців середньої та вищої ланки в системі державного управління України. Стандарти європейського врядування як складові Європейського адміністративного простору.	6
<i>Тема 7. Спільні політики ЄС.</i> Типи спільних політик: базові та вторинні; горизонтальні й секторальні (галузеві). Зона вільної торгівлі; митний союз; єдиний внутрішній ринок; економічний та валютний союз. Бюджет ЄС. Спільна торговельна політика ЄС. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ/EFTA). Європейський економічний простір (ЄЕП/EEA).	8
<i>Тема 8. Європейський досвід управління персоналом в органах публічної влади в умовах децентралізації.</i> Сучасні тенденції визначення статусу публічного службовця. Міжнародний досвід підбору персоналу на публічну службу. Міжнародні аспекти проходження публічної служби. Європейські стандарти відповідальності державних службовців. Тенденції в галузі підготовки фахівців публічної служби. Вплив світових тенденцій на розвиток публічної служби в Україні. Використання зарубіжного інструментарію ефективного управління в умовах децентралізації.	8
<i>Тема 9. Децентралізація в системі публічної влади: досвід європейських держав та перспективи України.</i> Моделі державного управління та місцевого самоврядування в країнах ЄС. Аналіз світових моделей децентралізованого управління. Концепції децентралізації управління. Європейські моделі децентралізованого управління. Місцеве самоврядування як децентралізована форма управління. Європейська хартія місцевого самоврядування.	8
<i>Тема 10. Становлення та розвиток ЄС у сфері освіти та охорони навколишнього середовища.</i> Історичний розвиток та формування екологічної політики. Європейське право навколишнього середовища. Політика ЄС у сфері захисту. Система органів управління.	8
<i>Тема 11. Міграційна політика ЄС: виклики та наслідки для України.</i> Загальна характеристика міграційних процесів. Основні міжнародні стандарти захисту прав трудових мігрантів. Конвенція ООН про працівників-мігрантів. Конвенції Міжнародної організації праці.	8

Особливості захисту прав незаконних мігрантів. Регіональні нормативно-правові інструменти. Міжнародні стандарти прав людини. Особливості міжнародних та європейських стандартів захисту прав людини. Засновницькі договори Європейського Союзу та інші правові акти щодо захисту прав людини	
Тема 12. Адаптація вітчизняного публічного управління до європейських стандартів Напрями реалізації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС. Відповідність критеріям членства в Євросоюзі. Перспективи подальшої євроінтеграції. Впровадження європейських стандартів.	8
Тема 13. Напрями співробітництва та підтримки ЄС. Залучення допомоги ЄС в рамках інструментів інституціональної розбудови Twinning і TAIEХ. Співробітництво з програмою SIGMA. Модель досконалості Європейського фонду управління якістю (EFQM). Проект EU4PAR. Цифрові стратегії та інтеграція до єдиного цифрового ринку ЄС. Стратегічні цілі цифрового розвитку, стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року. Дослідження європейської політики «Глобальна економіка у 2030 р. Тренди та стратегії для Європи». «Проект Європа 2030. Виклики та можливості».	7
Всього годин	86

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання ІНДЗ.

7.4. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації його творчих можливостей через індивідуально спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність. Індивідуальні завдання виконуються під керівництвом викладача у поза аудиторний час. У відповідності з інноваційними технологіями навчання різновидністю індивідуальних занять є індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ).

Індивідуальна робота здобувачів може включати: участь у роботі студентського наукового гуртка "Публічне управління та адміністрування", студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах; публікація статей та тез доповідей; написання доповідей на задані викладачем теми та їх презентація; підготовка есе, анотація прочитаної додаткової літератури; переклад іноземних текстів, аналіз практичних даних із визначеної викладачем тем.

Індивідуальне завдання має висвітлювати європейський досвід публічного управління та характеризуватися чіткою структурою згідно з визначеним планом; повинно логічно висвітлювати питання; мати узагальнюючий характер оцінок подій, явищ; характеризуватися чіткою аргументацією висновків з усіх поставлених питань.

Виконання та презентація есе оцінюється за наступними критеріями:

- рівень практичної спрямованості;
- логічність плану;
- повнота й глибина розкриття теми;
- кількість використаних джерел і чіткість посилань на них;
- відображення практичних матеріалів та статистичних даних;
- обґрунтування власної думки слухача з цього питання у вигляді висновку;
- рівень захисту, включаючи якість презентації, рівень відповідей на питання, поставлених в ході обговорення тощо

Основні вимоги: критичний та креативний аналіз проблеми, для якого необхідним є порівняння існуючих щодо проблеми точок зору та обґрунтування власної позиції.

Вибір здобувачем видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі з урахуванням власних інтересів за попереднім узгодженням з викладачем.

Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи здійснює викладач.

За індивідуальну роботу здобувач має можливість отримати максимально 10 балів.

Орієнтовна тематика індивідуальних науково-дослідних завдань

1. Європейський досвід публічного управління (за певною сферою управління).
2. Боротьба з корупцією в країнах ЄС: які уроки має засвоїти Україна.
3. Співпраця між ЄС та регіонами України.
4. Зелена угода ЄС та Україна.
5. Стратегії розвитку «Індустрії 4,0» в країнах ЄС та Україні.
6. Чи зможе ЄС себе захистити: програми європейської оборони.
7. Як Україні знайти своє місце у кліматичній політиці ЄС.
8. Нова якість державного управління: який досвід ЄС має перейняти Україна
9. Участь України у програмі ЄС «Східне партнерство».
10. Основні форми участі громадян в країнах ЄС у вирішенні локальних територіальних проблем.

12. Виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в економічній сфері: результати та перспективи.

13. Актуальні проблеми співробітництва між Україною та ЄС у реформуванні державного управління

14. Сутність та зміст основних концепцій міжнародної безпеки.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання: розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу; пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу; бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять; ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки), лекції-візуалізації, робота в малих групах, проблемні лекції.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням різних навчальних технологій: розгорнутої бесіди, обговорення проблемних питань, дискусії; ділових ігор та вирішення ситуаційних вправ; доповідей та презентацій; індивідуальних та в малих групах; есе, мозкові атаки.

Самостійна робота виконується з використанням інформаційно-комунікативних та прикладних засобів навчання із застосуванням дослідницького методу.

Навчання супроводжується також опрацюванням нормативної, навчальної літератури, даних інших Інтернет-ресурсів, періодичних і публіцистичних видань.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність здобувача оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль знань з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі. Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних та самостійних завдань.

Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота). Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною та самостійною роботою.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту, включаючи результати поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль має на меті оцінити роботу студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні роботи) та відображає навчальні досягнення студентів в освоєнні матеріалу дисципліни. Його інструментами є опитування, виступи на практичних роботах, дискусії, обговорення і поточне експрес-тестування.

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані ситуаційні завдання, командні роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій. Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

При умові повного виконання навчального навантаження та отримання студентом 35 балів, студент допускається до іспиту.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Критерії оцінки знань студента за рейтинговою системою

За шкалою ECTS	За національною шкалою		За шкалою університету (в балах)
	Іспит	залік	
A	Відмінно	зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C			75-81
D			64-74
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	незараховано	35-59
F			1-34

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; навчально-методичне забезпечення; навчальні матеріали в системі Moodle.

Технічні засоби: ПК; проектор.

Комунікаційні он-лайн технології: WordCloud, Zoom, Viber, Messenger, e-mail.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. К. : НАДУ, 2015. 626 с.

2. Гречко Т.К., Хаджирадєва С.К. Системний аналіз і прийняття рішень в публічному управлінні : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2019. 247 с.

3. Європейське врядування: Біла книга. URL: <http://upi.org.ua>
4. Дегтярьова І.О. Формування політики підвищення конкурентоспроможності регіонів у зарубіжних країнах. Теорія та практика державного управління. Харків. 2011. Вип. 1. С.391-398
5. Майбутнє Європейського Союзу. URL: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/dekl_zaiav/laaken.htm
6. Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 грудня 2019 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2020. 300 с.
7. Модернізація галузі науки державне управління в умовах суспільних реформ в Україні : монографія / О. М. Петроє та ін.; за заг. ред. О. М. Петроє, Л. І. Федулової. Київ : НАДУ, 2020. 552 с.
8. Поліщук С.П. Концепція New Public Management у забезпеченні соціально-економічного розвитку сільських територій. Conference Proceedings of the 7 International Conference Problem and Prospects of Territories Socio-Economic Development (April 4-7, 2018, Opole, Poland). The Academy of Management and Administration in Opole, 2018. pp.345.
9. Поліщук С.П. Особливості публічного управління земельними ресурсами у країн ЄС: досвід для України. Економіка та управління АПК: Збірник наукових праць. Біла Церква, 2018. Вип. 1. С.155-166
10. Проблеми реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія/ за заг. ред. Т.Е.Василевської. Київ : НАДУ, 2018. 256 с.
11. Регіональна політика Європейського Союзу: підручник / за ред. В. Чужикова. К.: КНЕУ, 2016. 495 с
12. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики та перспективи здійснення: наук. доп. / авт. кол. ; за заг. ред. В.С.Куйбіди. Київ НАДУ, 2018. С. 146-156.
13. Руденко О. М. Державне управління та державна служба в країнах ЄС в контексті європейської інтеграції України: навч.-метод. матеріали. К. : НАДУ, 2013. 68 с.
14. Хаджирадева С. К., Рачинський А. П. та ін. Управління персоналом у публічній службі: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»; за заг. ред. С. К. Хаджирадевої. Миколаїв: Ємельянова Т. В., 2020. 212 с.